

שו"ת שרידי אש חלק ב סימן סב עמוד תקכב

אם מותר להרדים גר הבא להתגייר, בשעת מילתו.

הנימול אומר שלקוץ בהרתו הוא מתכוין, והשליח במעשהו הוא מסייע לעבירת המשלח? וע' בבבא מציעא י', ב תוד"ה דאמר לישראל קדש לי אשה גרושה, דאם אמר לכהן מיקרי בר חיובא, כיון דאם מקדשה לעצמו חייב, ואע"ג שעכשיו הוא מקדש לאחר, מכל מקום מיקרי בר חיובא.

ויש לחלק דהתם הכהן במעשה הקידושין מזמן את העבירה למשלחו, משא"כ המוהל אינו מזמן את העבירה למשלחו, שמעשהו בלא כוונת קיצוץ הבהרת אינו מעשה עבירה, ורק המשלח הוא שעשה את מעשה השליח לעבירה.

ומה שכתב בזכר יצחק, שאין הנימול עובר לפי שאינו אלא מסייע, כמובא לעיל, הנה החתם סופר בחידושו לשבת קל"ג, א כתב לדקדק מה שלא אמרה הגמ' גבי גדול: ואי איכא אחר ליעבד אחר - דגבי גדול הנימול הוא עובר אף במל אחר, משום שהוא מסייע והוי כאילו קוצץ בהרת עצמו ע"י סיוע. וציין לט"ז או"ח סי' שכ"ח ס"ק א', שכתב באומר לעכו"ם שיוציא את שינו שהישראל עובר במה שמזמין את עצמו, כמו בניקף במכות כ', ב דאמר רב אשי במסייע ודברי הכל, ופירש"י שם שחייב שמזמין שערו למקיף. והדבר צ"ע ואכמ"ל.

יז

ובכלל אין ראיית הגר"י מכרחת, שאפשר לומר שאין המוהל שליחו של הנימול, אלא שכוונת רש"י לומר שאפילו אם אינו מל את עצמו ורק אומר למוהל שיכוין לקוץ בהרתו - ג"כ מותר למוהל למול אותו, משום דקציצת בהרת מותרת במילה.

ועי' במהר"מ שיף שכתב לדקדק במה שכתב רש"י בשבת שם, ד"ה ואי איכא אחר: "שאינו חושש לטהרו ליעבד אחר ולא ליקו אב להתם", דמשמע דאם האב עומד שם אסור. ובזה מיישב מה שלא אמרה הגמ' גבי גדול: ואי איכא אחר, כמו שדקדק החת"ס, דגבי גדול הנימול לא מהני אחר, כיון שהנימול עומד אצלו. וכפי הנראה סובר המהר"מ שיף שאם האב עומד - הוא מזרז את המוהל לכוון לקצוץ את הבהרת, או מכיון שאומר לו שהוא רוצה בכך מסתמא עושה המוהל כרצונו.

ועצם השאלה אם המל גדול נעשה שליחו של הנימול, לא נתבררה בספרי האחרונים, ואפשר שגם בגדול שאינו יכול למול את עצמו מחויבים בי"ד וכל ישראל למולו. ומה שכתב הרמב"ם שבאם הגיע לחיוב המצוות נפטר כל אדם מלמולו, הוא רק ביכול למול את עצמו או לשכור לו מוהל בשכר, אבל אם אינו יכול והוא עני - מחויבים בי"ד וכל ישראל לטפל במילתו, ומי שמל אותו עושה מצוה ויכול לברך ברכת המילה אפילו אם הנימול ישן. אולם עכ"פ נחוץ שיהא הגדול הנימול ער ויכוין לקיים את מצוותו, מצות היות נימול ושימת חותם ברית קודש, שלפי דעת בעל בית הלוי היא מצוה מיוחדת, כמש"ל.

ענף רביעי: אם מותר להרדים גר הבא להתגייר בשעת מילתו

יח

ובשאלה על גר גדול שבא להתגייר, ודאי שאסור להרדימו בסם שינה, שהרי ע"י המילה הוא נכנס לקדושת ישראל, ואם הוא ישן בשעת המילה מי מכניסו לקדושת ישראל? ובודאי שאין לומר שהמוהל מכניסו לקדושת ישראל אפילו אם הוא ישן, שרק ע"י קיום ברית קודש הוא נכנס לקדושה.

ועי' בחתם סופר יור"ד סי' ש', שכתב לתרץ קושיית הגאון בעל שאילת יעב"ץ, דביבמות משמע דר"י סובר שמילת גר שלא לשמה פסולה, ובמס' עבודה זרה כ"ז, א אומר ר"י: וכי היכן מצינו מילה מן התורה לשמה? וכתב החתם סופר, דגבי גר שרוצה להיכנס לדת ישראל בעי לשמה, משא"כ בישראל שכבר נכנסו לברית לא בעי לשמה. הרי שבגר החמירו משום שצריך להיכנס לקדושת ישראל, ומסתבר שהגר עצמו צריך לכוון שע"י המילה הוא נכנס לקדושת ישראל.

ואף שבגר קטן נאמר בכתובות י"א, א שמטבילין אותו על דעת בית דין, וכן מלין אותו (ובשטמ"ק שם כתב שמלין אותו שלא ברשות, אבל מ"מ נעשה גר ע"י מילה זו), ומוכח שנכנס לקדושת ישראל אעפ"י שאין לו דעת לכוין - יש לומר,